EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 22. 12. 2020
COM(2020) 819 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 450/2003 o indexe nákladov práce (INP)

I. ÚVOD

V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 450/2003 z 27. februára 2003 o indexe nákladov práce (INP)[1] sa stanovuje spoločný rámec pre členské štáty na vypracovanie porovnateľných indexov a ich predloženie Komisii.

Pomocou indexu nákladov práce sa merajú štvrťročné zmeny celkových hodinových nákladov práce, ktoré vznikajú zamestnávateľom, vďaka čomu je možné monitorovať vývoj nákladového tlaku vyplývajúceho z výrobného faktora „práca“. INP patrí do skupiny euro-ukazovateľov, ktoré poskytujú informácie o hospodárskom rozvoji v eurozóne. Eurostat zverejňuje štvrťročné tlačové správy o indexe hodinových nákladov práce na svojom webovom sídle[2], ktoré obsahujú úplný súbor údajov v členení podľa ekonomických činností a podľa zložiek nákladov práce (mzdové a nemzdové náklady). Webové sídlo obsahuje aj medzištvrťročné a medziročné tempá rastu.

Podľa článku 13 nariadenia (ES) č. 450/2003 musí Komisia predložiť každé dva roky správu Európskemu parlamentu a Rade. Keďže v predchádzajúcich správach sa analyzovali historické rady údajov, v tejto správe sa skúma kvalita údajov o indexe nákladov práce, ktoré boli získané v nasledujúcom období: od druhého štvrťroka 2018 (2018Q2) po prvý štvrťrok 2020 (2020Q1). Údaje o INP, ktoré zaslalo Spojené kráľovstvo, sú takisto zahrnuté v tejto správe, keďže táto krajina bola do 31. januára 2020 členom Európskej únie.

Komisia prijala v júli 2003 nariadenie (ES) č. 1216/2003[3], v ktorom sú podrobnejšie vymedzené postupy, ktoré musia členské štáty dodržiavať pri zasielaní svojich indexov Komisii, kalendárne a sezónne očisťovanie, ktoré sa má vykonať v indexoch, ako aj obsah vnútroštátnych správ o kvalite. Komisia prijala v marci 2007 nariadenie (ES) č. 224/2007[4]. Týmto nariadením sa mení nariadenie (ES) č. 1216/2003 a rozširuje rozsah indexu nákladov práce o ekonomické činnosti stanovené v sekciách L, M, N a O NACE Revision 1. Posledné uvedené sekcie zahŕňajú najmä netrhové služby, ktoré môžu mať odlišnú dynamiku v porovnaní s trhovými službami. Komisia v auguste 2007 navyše prijala nariadenie (ES) č. 973/2007[5], ktorým sa mení niekoľko právnych aktov týkajúcich sa osobitných oblastí štatistiky vrátane indexu nákladov práce s cieľom zaviesť štatistickú klasifikáciu ekonomických činností uvedených v NACE Revision 2.

---

1 *Ú. v. EÚ L 69, 13.3.2003, s. 1.*

2 Štvrťročná tlačová správa sa zverejňuje v termínoch stanovených v kalendári zverejňovania. Oboje sú k dispozícii v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku na webovom sídle Eurostatu (http://ec.europa.eu/eurostat/web/main).

3 Nariadenie Komisie (ES) č. 1216/2003 zo 7. júla 2003, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 450/2003 o indexe nákladov práce (Ú. v. EÚ L 169, 8.7.2003, s. 37).

4 Nariadenie Komisie (ES) č. 224/2007 z 1. marca 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1216/2003, pokiaľ ide o hospodársku činnosť zahrnutú v indexe nákladov práce (Ú. v. EÚ L 64, 2.3.2007, s. 23).

5 Nariadenie Komisie (ES) č. 973/2007 z 20. augusta 2007 o zmene a doplnení niektorých nariadení ES týkajúcich sa určitých štatistických oblastí na účely implementácie štatistickej klasifikácie ekonomických činností NACE Revision 2 (Ú. v. EÚ L 216, 21.8.2007, s. 10).

V prílohe I k nariadeniu (ES) č. 1216/2003 sa kvalita indexu nákladov práce stanovuje pomocou týchto kritérií: významnosť, správnosť, presnosť dodania údajov, prístupnosť a jasnosť, porovnateľnosť, súvislosť a úplnosť. Prístupnosť a jasnosť sa považovali za uspokojivé v prípade predchádzajúcej správy o INP[6], zameriame sa preto na relevantnosť, úplnosť, časovú presnosť, presnosť, porovnateľnosť a koherentnosť.

II. CELKOVÝ POKROK DOSIAHNUTÝ OD POSLEDNEJ SPRÁVY

Z legislatívneho hľadiska neboli od prijatia predchádzajúcej správy vykonané žiadne zmeny. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie však malo vplyv na súhrny EÚ. Najmä od 2020Q1 sa v publikáciách INP odráža nové zloženie EÚ27.

Údaje o INP sa naďalej zbierali pomocou štandardov SDMX zavedených na zlepšenie ich prenosu a výročné správy o kvalite boli aktualizované podľa plánu pred koncom roka nasledujúceho po skončení referenčného obdobia.

Bázickým rokom sa pre údaje o INP stal nový referenčný rok (2016), za ktorý sa referenčné hodnoty získané z najnovšieho zisťovania nákladov práce (LCS2016) sprístupnili v roku 2019.

Údaje o výške hodinových nákladov práce boli aktualizované v priebehu 3 mesiacov po referenčnom roku vychádzajúc z indexov nákladov práce za rok 2019.

Pracovná skupina pre štatistiku trhu práce (LAMAS) napokon schválila nový vzor, ktorý Eurostat navrhol na zber informácií o modeloch sezónneho očisťovania, ktorý členské štáty používajú v kontexte INP.

Podrobnosti o tomto vývoji sú uvedené v nasledujúcich odsekoch.

2.1. Lepšie štandardy pre zber údajov

Najnovšia verzia štruktúr údajov na výmenu štatistických údajov a metaúdajov (SDMX)[7] sa naďalej úspešne používa na prijímanie údajov od členských štátov a na vypracovanie INP, ale aj na prenos údajov o INP do Európskej centrálnej banky.

Nástroj na automatické overovanie údajov (STRUVAL) sa používal na upozornenie členských štátov o IT problémoch, ktoré boli zistené pri ich prenose údajov o INP.

2.2. Zmena bázického roka pre INP

Údaje o indexoch nákladov práce sú uvedené vo forme indexov, ktoré sú vyjadrené vo vzťahu k danému bázickému roku, kde je ich hodnota na základe definície 100. Indexové čísla v dôsledku toho poskytujú kumulovaný nárast nákladov práce späť k bázickému roku.

---

6 COM(2017) 71.

7 http://sdmx.org/ (dostupné iba v anglickom jazyku).

Bázický rok je vybraný tak, aby sa zhodoval s posledným štvorročným zisťovaním nákladov práce, ktoré poskytuje referenčné hodnoty pre výšku nákladov práce. Týmto spôsobom môžu byť údaje o INP vyjadrené v danom bázickom roku priamo kombinované (násobené) s údajmi o INP, aby sa odvodili odhady výšky nákladov práce za posledný rok, v prípade ktorého sú k dispozícii údaje o INP.

Po zverejnení údajov o INP v súvislosti s novým obdobím za referenčný rok 2016 sa zodpovedajúcim spôsobom zmenil aj bázický rok pre oblasť týkajúcu sa INP. Údaje o INP sú od júna 2019 vyjadrované v novom bázickom roku 2016 = 100.

2.3. Výška hodinových nákladov práce

Eurostat od prvého zverejnenia údajov v apríli 2016 pokračoval v úspešnom zverejňovaní ročných odhadov hodinových nákladov práce podľa sekcií NACE Rev. 2. Tieto odhady sú založené na úrovniach nákladov práce a trendoch indexu nákladov práce a vypracovávajú sa tri mesiace po skončení referenčného obdobia. Pokryté boli všetky sekcie NACE s výnimkou sekcie „L“ NACE Revision 2 (činnosti v oblasti nehnuteľností).

2.4. Správy o kvalite

Správy o kvalite, ktoré predložili členské štáty, boli včas spracované použitím najnovšej verzie obslužného programu pre metaúdaje Európskeho štatistického systému a boli sprístupnené pre všetkých používateľov[8].

2.5. Sezónne a kalendárne očistenie

Eurostat analyzoval sezónne a kalendárne očistené rady, ktoré zaslali členské štáty, a vykonal porovnanie výsledkov krajín, ktoré boli zverejnené v rámci pracovnej skupiny pre štatistiku trhu práce (LAMAS-LMI) z októbra 2019.

Eurostat rovnako predložil nový vzor, ktorý členské štáty budú používať od roku 2020 na podávanie správy o postupoch a modeloch používaných na sezónne očisťovanie svojich radov INP. Súčasne bol vyvinutý osobitný program ako dodatok k softvéru JDemetra+, aby vzor bolo možné vyplniť harmonizovane a automatizovane.

III. KVALITA ÚDAJOV

3.1. Relevantnosť

Komisia a Európska centrálna banka používajú index nákladov práce za odpracovanú hodinu s cieľom posúdiť možný inflačný tlak spôsobený vývojom na trhu práce, čo ukazuje krátkodobý vývoj nákladov práce. Krátko po tom, ako sú údaje k dispozícii, treba vypočítať index za každý členský štát, za EÚ ako celok a za eurozónu. Index nákladov práce je takisto dôležitý pre sociálnych partnerov zúčastňujúcich sa na rokovaniach o mzdách a pre samotnú

[8] https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/lci_esms.htm.

Komisiu pri monitorovaní krátkodobého vývoja nákladov práce. Index nákladov práce je jedným z hlavných európskych ekonomických ukazovateľov[9]. Údaje o INP sa okrem toho používajú na indexáciu cien v niektorých veľkých obchodných zmluvách, ktoré trvajú niekoľko rokov.

Pokračoval dopyt nielen po informáciách o štvrťročných percentuálnych zmenách v nákladoch práce meraných indexom nákladov práce, ale čoraz väčšmi aj po informáciách o nákladoch práce v absolútnom vyjadrení (EUR za hodinu). Eurostat ako vždy každý rok v apríli zverejnil odhady hodinových nákladov práce v eurách a v národných menách v členení podľa NACE Revision 2. Zahrnuté bolo ročné tempo rastu hodinových nákladov práce, ako aj podiel nemzdových nákladov na celkových mzdových nákladoch[10]. Spätná väzba získaná v súvislosti so zverejnením týchto odhadov je pozitívna a Eurostat bude pokračovať v zostavovaní ročných nákladov práce v členení podľa NACE Revision 2.

3.2. Úplnosť

Dostupnosť a úplnosť indexu nákladov práce za celé referenčné obdobie boli vo všeobecnosti uspokojivé. Všetky členské štáty predložili Eurostatu tak kalendárne očistené údaje, ako aj údaje očistené o kalendárne a sezónne vplyvy za všetky štvrťroky s výnimkou jedného prípadu (Grécko za 2019Q3). Členské štáty okrem Dánska a Švédska, ktorým boli udelené výnimky[11], poskytli aj sezónne neočistené údaje.

V prípade Dánska boli všetky údaje o INP za referenčný štvrťrok 2019Q4 zaslané Eurostatu načas, ale zverejnené o 5 týždňov neskôr, pretože sa čakalo na prijatie rozhodnutia o novom systéme zaznamenávania sociálnych príspevkov.

Pokiaľ ide o krajiny Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP)[12], Island aj Nórsko zaslali údaje o INP za všetky štvrťroky referenčného obdobia.

Švajčiarsko nezbiera štvrťročné údaje o INP.

Napriek zlepšenému pokrytiu sezónne očistených údajov sú hlavné číselné údaje stále založené na medziročných (Q/Q-4) zmenách v údajoch očistených o kalendárny vplyv, ktoré vykazujú nižšiu volatilitu. Všetky údaje vrátane sezónne očistených odhadov sú však k dispozícii na príslušnej stránke databázy Eurostatu, čím sa zabezpečuje jasnosť

---

9 KOM(2002) 661, oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade s názvom *Smerom k zlepšeným metodikám pre štatistiky a ukazovatele eurozóny*.

10 Pozri súbor údajov *lc_lci_lev* v databáze Eurobase (http://ec.europa.eu/eurostat/data/database, dostupné v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku).

11 Podľa nariadenia (ES) č. 1216/2003 nemajú Dánsko, Nemecko, Francúzsko ani Švédsko povinnosť poskytovať sezónne neočistené údaje.

12 Nariadenie (ES) č. 450/2003 sa neuplatňuje na Lichtenštajnsko.

a koherentnosť s ostatnými cenovými štatistikami (napr. s harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien).[13]

Všetky členské štáty predložili vnútroštátne správy o kvalite za referenčný rok 2018. Tieto správy boli overené a zverejnené na príslušnej webovej stránke Eurostatu[14].

3.3. Časová presnosť

Časová presnosť členských štátov, pokiaľ ide o zasielanie údajov Komisii, bola dobrá už od prvej správy a všetky údaje boli zaslané načas okrem Grécka za 2019Q3, ktorého údaje boli odoslané s omeškaním 8 dní.

Pokiaľ ide o krajiny EHP, Nórsko zaslalo údaje o INP načas, rovnako ako aj Island.

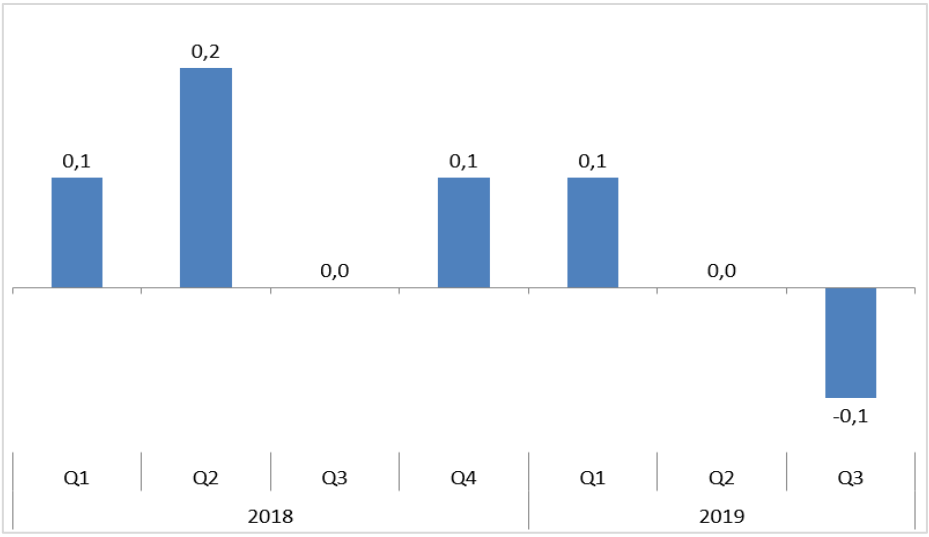
3.4. Presnosť

Index nákladov práce pozostáva z rôznych premenných (napr. náklady práce a počet odpracovaných hodín), ktoré môžu pochádzať z viacerých zdrojov. To znamená, že revízie sa môžu vykonať kedykoľvek, pričom sa môžu týkať posledného štvrťroka, niekoľkých štvrťrokov alebo celých rokov. Ak sa očistenie týka referenčného roku, musí sa zrevidovať celý rad. Revízie hlavného ukazovateľa za EÚ (medziročné tempo rastu) od prvého štvrťroku 2018 iba raz predstavovali viac ako 0,1 percentuálneho bodu (0,2 v prípade revízie za 2018Q2, pozri graf 1). V porovnaní s predchádzajúcou správou to predstavuje zlepšenie v presnosti.

Graf 1: Zmeny v medziročnom tempe rastu
medzi prvým a posledným (2020Q1) zverejnením INP
(EÚ28, súhrn sekcií B až S NACE Revision 2, celkové náklady práce, v percentuálnych bodoch)

[13] Pozri súbor údajov *lc_lci_r2_q* v databáze Eurobase (http://ec.europa.eu/eurostat/data/database, dostupné v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku).

[14] http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (dostupné iba v anglickom jazyku).

3.5. Porovnateľnosť

Porovnateľnosť medzi krajinami je zabezpečená vďaka podrobným definíciám a metodike zahrnutým v právnych predpisoch o INP. Členské štáty spĺňajú požiadavky EÚ z hľadiska zdrojov údajov dostupných na vnútroštátnej úrovni. Väčšina z nich používa buď zisťovania, alebo kombináciu zisťovaní a administratívnych údajov, pričom dva členské štáty sa spoliehajú výlučne na administratívne zdroje.

Na zverejnenie údajov o indexe nákladov práce porovnateľných v čase je dôležité ich opraviť o kalendárne a sezónne vplyvy. Hlavné číselné údaje sú očistené o kalendárne vplyvy, kým sezónnosť sa zohľadňuje porovnaním rovnakých štvrťrokov za dva po sebe nasledujúce roky.

Podľa článku 1 nariadenia Komisie (ES) č. 1216/2003 sa indexy nákladov práce musia poskytnúť vo forme neočistenej o sezónny vplyv, očistenej o kalendárny vplyv a vo forme očistenej o kalendárny a sezónny vplyv.

V nariadení (ES) č. 450/2003 sa výslovne neuvádza, či sa kalendárne a sezónne očistenie musia vykonať priamou alebo nepriamou metódou. Nepriame očistenie znamená, že sa očisťujú základné rady, ktoré sa následne použijú na zostavenie súhrnov na vyššej úrovni, kým priame očistenie znamená, že každý jednotlivý rad vrátane súhrnov na vyššej úrovni sa očistí jednotlivo.

V prípade INP Eurostat odporúča použiť nepriamy prístup, aby sa predišlo nekonzistentnostiam medzi celkovými nákladmi práce a zložkami. Takéto nezrovnalosti používatelia navyše ľahko odhalia a môžu vyvolať pochybnosti o celkovej kvalite INP.

Eurostat systematicky zisťuje nezrovnalosti medzi celkovými hodnotami a zložkami vo výške 0,1 percentuálneho bodu alebo viac (po zaokrúhlení) a príslušnej krajine ich oznamuje vo validačnej správe. Celkový INP sa potom prepočíta na základe mzdových a nemzdových zložiek (nepriamy prístup). Tento harmonizovaný prístup takisto zabezpečuje lepšiu porovnateľnosť medzi jednotlivými krajinami.

Eurostat na stretnutí LAMAS-LMI, ktoré sa uskutočnilo v roku 2019, informoval členské štáty o hodnotení sezónne a kalendárne očistených radov, ktoré boli zaslané na účely indexu nákladov práce. Údaje o sezónne a kalendárne očistených radoch boli osobitne analyzované a skontrolované na prítomnosť zvyškových sezónnych alebo kalendárnych vplyvov. Krajiny navrhli a prijali štandardný vzor na zdokumentovanie svojich postupov sezónneho a kalendárneho očisťovania. Tie krajiny, v ktorých radoch sa našli zvyškové sezónne alebo kalendárne vplyvy, boli požiadané, aby si skontrolovali svoje postupy očisťovania a oznámili svoje zistenia.

3.6. Koherentnosť s údajmi národných účtov

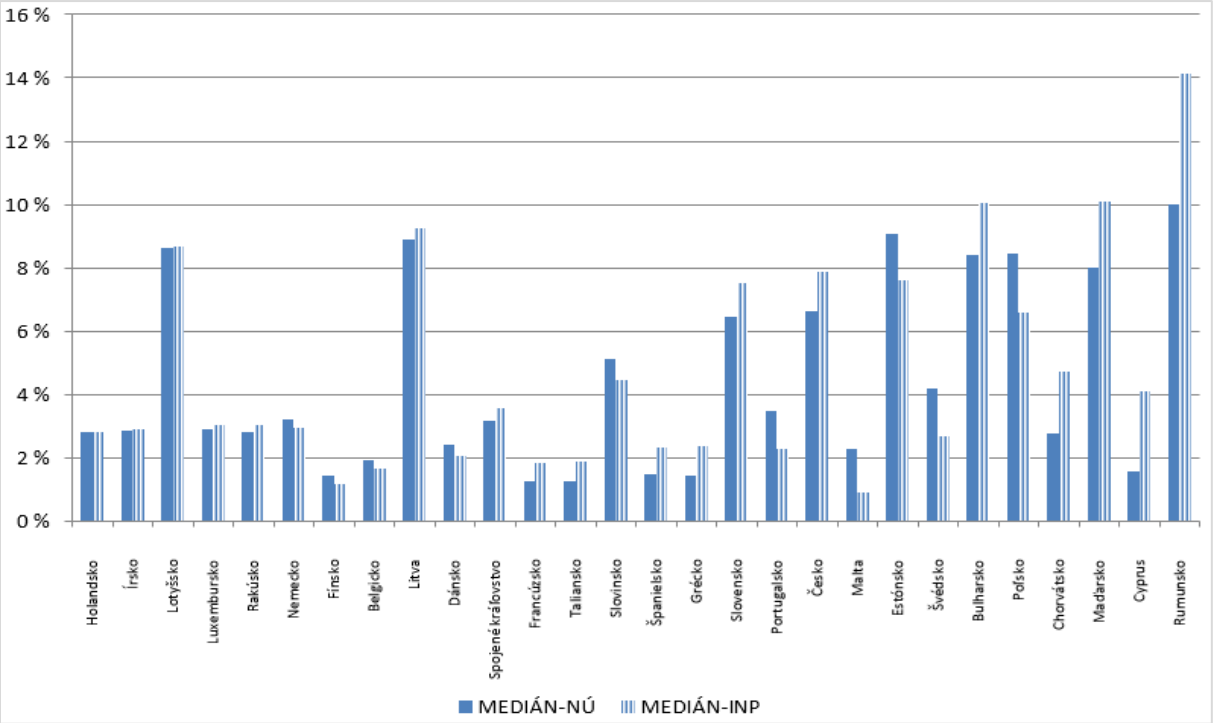
Jednou z oblastí, ktorej sa bude aj naďalej venovať pozornosť, je koherentnosť INP s inými štatistikami nákladov práce, najmä so štvrťročnými údajmi národných účtov (NÚ).

Od členských štátov sa vyžaduje, aby v ročnej správe o kvalite porovnali tempo rastu indexu nákladov práce s tempom rastu hodinovej odmeny zamestnancov podľa národných účtov (definícia podľa ESA 2010[15]). Neočakáva sa, že súbory údajov sa budú úplne zhodovať, aj keď sa použijú takmer zhodné definície nákladov práce, štatistické zdroje a spracovanie sa môžu líšiť. Okrem toho je mimoriadne ťažké zbierať údaje o odpracovaných hodinách pre index nákladov práce aj pre národné účty. Napriek týmto rozdielom v metodike je informatívne analyzovať úroveň nezrovnalostí medzi oboma zdrojmi. Keď sú úrovne vyššie ako daná relatívna prahová hodnota, môže to znamenať problémy s kvalitou v niektorom zo súborov údajov.

Pokiaľ ide o hodnotenie kvality, Eurostat pokračoval v monitorovaní súhrnov sekcií B až S NACE Revision 2 každého členského štátu. Pre toto porovnanie sa použili sezónne neočistené údaje o INP (s výnimkou Dánska a Švédska, v prípade ktorých boli k dispozícii kalendárne očistené údaje). Mediánové ročné tempo rastu indexu nákladov práce sa porovnalo s tempom rastu hodinovej odmeny zamestnancov za 10 štvrťrokov a rozdiely vo výške viac ako dva percentuálne body sa považovali za dôvod na ďalšiu analýzu. To bol prípad Maďarska (2,1 percentuálneho bodu), Cypru (2,5 percentuálneho bodu) a Rumunska (4,1 percentuálneho bodu) (pozri graf 2 s krajinami zoradenými vzostupne podľa rozdielu v absolútnej hodnote). O výsledkoch uvedenej analýzy sa bude diskutovať s členskými štátmi, najmä pokiaľ ide o údaje o odpracovaných hodinách.

15 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 174, 26.6.2013, s. 1).

Graf 2: Porovnanie mediánových ročných temp rastu indexu nákladov práce (INP) s hodinovou odmenou zamestnancov (NÚ)
(Súhrn sekcií B až S NACE Revision 2, celkové náklady práce, referenčné obdobie: 2017Q4 – 2020Q1, v %)*

* Okrem Belgicka a Dánska: 2017Q4 – 2019Q4. Údaje NÚ za 2020Q1 neboli v čase vypracovania tejto správy k dispozícii.

Okrem mediánov Eurostat porovnal aj štandardnú odchýlku ročných temp rastu radov INP a NÚ ako ukazovateľa volatility.

V dvoch prípadoch, konkrétne v prípade údajov Rakúska a Estónska, sa štandardná odchýlka radov INP líšila od radov NÚ o 2 percentuálne body. Obe krajiny boli požiadané, aby preverili zdroje týchto rozdielov a o výsledkoch informovali Eurostat.

IV. ZÁVERY

Celkovo sa kvalita indexov nákladov práce členských štátov a súhrnov EÚ od poslednej správy aj naďalej zlepšovala. Je to tak najmä v prípade veľkosti revízií.

Správy o kvalite, ktoré predložili členské štáty, boli vypracované pomocou najnovšej verzie obslužného programu pre metaúdaje Európskeho štatistického systému a boli sprístupnené pre všetkých používateľov.

Od predchádzajúcej správy sa okrem iných zmien určil nový bázický rok pre oblasť INP (2016) a odsúhlasil sa nový vzor pre lepšie predkladanie správ o postupoch členských štátov v súvislosti s oblasťou sezónneho očisťovania. Súhrny INP od prvého štvrťroka 2020 odrážajú nové zloženie Európskej únie bez Spojeného kráľovstva.

Eurostat od roku 2017 zverejňuje ročné odhady úrovní hodinových nákladov práce podľa sekcií NACE Revision 2 na základe úrovní zo zisťovania nákladov práce aj trendov v oblasti indexu nákladov práce. Spätná väzba od používateľov bola pozitívna, najmä pokiaľ ide o používateľov z inštitúcií, ktorí tieto údaje používajú na monitorovanie konvergencie miezd v Európskej únii.

Komisia bude naďalej pravidelne monitorovať súlad a kvalitu údajov, pričom použije poskytnuté údaje a inú vnútroštátnu dokumentáciu vrátane správ o kvalite. Ak nedôjde k žiadnemu zlepšeniu alebo zlepšenie nebude nedostatočné, Komisia bude naďalej úzko spolupracovať s príslušnými národnými štatistickými úradmi.